

Nelegální drogy v České republice: regulovat nebo zakázat?

Abstrakt

V rámci ušlechtilé snahy eliminovat drogy coby globální fenomén, který lidstvo provázela takřka odnepaměti, je prohibice jednoznačně celosvětově nejdominantněji uplatňovanou politikou. S ohledem na to, že rigidně restriktivní právní úpravy ovšem nevedou ke kýženým výsledkům, jimiž jsou zejména omezení obchodu s drogami a zmenšení celosvětové spotřeby, by bylo možné na základě této jednoduché úvahy konstatovat, že se jedná o přístup neúspěšný. Úspěšnost ovšem může být vnímána velmi relativně a je třeba ji vždy konfrontovat s alternativou, přičemž až při jejich srovnání je možné se pokusit o skutečný hodnotící výrok o úspěšnosti. Prohibice selhává, je zde ovšem vůbec výhodnější alternativa?

Prohibice drog a její udržování generuje významné celospolečenské náklady, přičemž sama zcela eliminuje některé potenciální zdroje příjmů veřejných rozpočtů, které by tyto i jiné náklady mohly kompenzovat. Tato diplomová práce si dala za cíl poskytnout určité vodítko, zdali by v kontextu České republiky nebylo vhodnější v souvislosti s vysokými náklady na prohibici některé vybrané nelegální drogy legalizovat, přičemž konkrétně se práce zabývala konopím, extází, LSD, metamfetaminem, kokainem a heroinem.

Práce na základě veřejně dostupných dat analyzuje a srovnává náklady a přínosy potenciální legalizace v několika různých scénářích, jež počítají s různým chováním uživatelů drog i různým přizpůsobením komerčního trhu po legalizaci. Při samotné kalkulaci jsou brány v potaz úspory na nákladech na vymáhání práva, výnosy z výběru daní, náklady na léčbu a harm reduction a celospolečenské náklady na snižující se kvalitu života uživatelů, jež by drogy začaly užívat až v důsledku legalizace.

Všechny z předmětných návykových látek na základě zvolené metodiky výpočtu demonstrují potenciální ekonomickou výhodnost legalizace při splnění několika kumulativních podmínek, zejména se jedná o zamezení výrazného nárůstu nových uživatelů a omezení černého trhu. Jen ovšem pouze dvě látky vykazují kladnou bilanci srovnání jak v případě optimistických reálných scénářů, tak i v případě těch více pesimistických – jsou jimi konopí a kokain.

Výsledky práce nelze interpretovat jako komplexní ekonomické zhodnocení případné regulace. Může ovšem poskytnout účinné vodítko a nápodědu ohledně smysluplnosti a

ekonomické výhodnosti prohibiční politiky v případě některých návykových látek a přispět případně svým mírným vkladem do celospolečenského diskurzu ohledně přístupu k problematice nelegálních drog.

Klíčová slova: nelegální drogy, legalizace, regulace, prohibice, náklady